

SOCIALINIAI TINKLAPIAI: NAUJA EDUKACINĖ ERDVĖ

Vincentas Lamanuskas

*Šiaulių universiteto Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras,
Lietuva*

Akivaizdu, kad naudojimasis socialiniais tinklapiais nuosekliai auga. Lietuvoje pastaraisiais metais stebimas spartus naudojimosi augimas, įskaitant ir vietinius (nacionalinius) socialinius tinklus. Facebook.com yra tarp 10 labiausiai lankomų tinklapių Lietuvoje. Lietuvos vartotojai nėra jokia išimtis – nemaža dalis jų taip pat naudojami keletu socialinių tinklapių. Tike pasaulyje, tiek Lietuvoje socialiniais tinklapiais aktyviai domisi verslas. Akivaizdi tendencija - socialinių tinklų galimybių išplėtimas verslo aplinkoje. Jei anksčiau buvo manoma, kad naudojimasis socialiniais tinklais yra laiko švaistymas, tai pastaraisiais metais verslas randa vis daugiau priežasčių kodėl socialiniai tinklai turėtų būti panaudojami. Tai ir marketingas, paslaugų ir produktų reklama, naujų klientų paieška, bendradarbiavimo plėtra ir t.t. Kitas dalykas – informacijos šaltiniai ir apimtys tikrai nemažės ir todėl informacijos panaudojimas ir valdymas bendra prasme išliks aktualus.

Kita tendencija taip pat gana ryški. Socialiniai tinklai „keliasi“ ir į edukacinę erdvę. Tačiau čia egzistuoja visa eilė problemų. Dabartiniai mokytojai (ypač kalbant apie Lietuvos situaciją) nėra tinkamai pasiruošę IKT srityje. Nors IKT panaudojimo kompetencijos bendra prasme tobulinamos, tačiau ženklios spragos išlieka, jaučiamas išmanymo trūkumas, kaip taikyti informacines technologijas, kokios jų galimybės palengvinti mokymo(-si) procesą, padaryti jį efektyvesnį ir įdomesnį vaikams. Savo ruožtu IKT sparčiai kinta, sudėtinga prisitaikyti prie egzistuojančios technologinės aplinkos. Iš kitos pusės, dabartiniai mokiniai yra užaugę IKT apsuptyje, daugiau ar mažiau technologijų prisotintoje aplinkoje. Tai daro juos imlesnius technologijoms apskritai. Vadinasi, mokytojų bendruomenė taip pat negali atsilikti nuo IKT pažangos. Mokytojai patys turi būti pasirėngę neprognozuojamai ateičiai (ar bent sunkiai prognozuojamai) ir šią nuostatą perteikti mokiniams. Nuolatinis poreikis tobulėti tampa kertiniu kiekvienam visuomenės nariui.

Išlieka aktuali motyvacijos mokytis ir tobulėti problema. Nepaisant edukacijos mokslų pasiekimų, motyvacijos skatinimo problema išlieka viena iš rimčiausių. Tačiau stebint vaikų ir paauglių veiklą naudojantis IKT, ypač socialiniais tinklapiais, fiksuojama itin aukšta motyvacija, poreikis naudotis socialiniais tinklapiais. Vadinasi svarbu išnaudoti šią motyvaciją edukacine prasme, kitaip sakant išnaudoti socialinių tinklapių galimybes edukacine prasme. Jau yra įprasta ir tarsi savaime suprantama kalbėti apie aukštąsias technologijas pramonėje, medicinoje, farmacijoje, žemės ūkyje ir t.t. Kažkodėl mažai kalbama arba nekalbama išvis apie aukštąsias technologijas švietime (aukštųjų technologijų pedagogika). Tai tampa ypač aktualu, kuomet vis dažniau į ugdymo praktikoje naudojamos skaitmeninės mokymo (-si) priemonės, o taip pat ir skaitmeninis mokymo (si) turinys (Lamanuskas, 2011).

Dabartiniu metu daugybė įvairių socialinių tinklapių (ar technologijų skirtų socialiniams tinklams kurti ir juo efektyviai išnaudoti) naudojami ne tik pramogoms, laisvalaikui ar bendravimui, bet ir mokymo/mokymosi tikslais (Lamanuskas, 2012). Pvz., verslo srities įmonėse ir organizacijose gerai žinoma vidinio mokymosi ir informavimo sistema, kuria naudojantis galima operatyviai perteikti informaciją, naujienas ir t.t. (angl. Intra Or-

ganisational Learning, IOL). Gana plačiai panaudojamos sistemos skirtos tiek dėstytojų tiek studentų profesinei kvalifikacijai kelti, o kai kuriais atvejais ir išsilavinimui įgyti (angl. Formal Structured Learning, FSL). Kalbant apie socialinius tinklapius itin reiškinys tampa taip vadinamas atsitiktinis/savaiminis mokymasis. Tai vyksta tuomet, kai vartotojas naudodamasis socialiniais tinklais gauna ar sužino kažką naujo pats neretai sąmoningai to nesuvokdamas (angl. Accidental & Serendipitous Learning, ASL). Neabejotina, kad dabartiniai socialiniai tinklapiai tam tikra prasme realizuoja savaiminį mokymąsį. Ir toliau išlieka problematiškas mokytojo vaidmuo. Lieka atviras klausimas kiek ir kokių lygmeniu naujosios technologijos gali pakeisti mokytoją, kuris yra neabejotinas mediatorius mokymo ir mokymosi procese, padedantis moksleiviams plėtoti kognityvinius ir socialinius gebėjimus (Bregant, Aberšek, 2011).

Taigi, ar gali socialiniai tinklai efektyviai atlikti edukacinę funkciją? Ar gali jie tapti tinkamu profesinio tobulėjimo instrumentu? Daugybę klausimų galime formuluoti. Socialinių tinklapių fenomenas naujas ir sudėtingas, sparčiai kintantis. Pats terminas "socialinis tinklapis" yra ganėtinai naujas (2004 m.). Neretai šis terminas neša savyje neigiamą prasmę. Ne veltui kalbant apie edukacinę socialinių tinklapių vertę naudojamas kitas terminas – edukacinis tinklas (Educational networking, <http://www.educationalnetworking.com/>). Faktas yra tas, kad globaliame pasaulyje savarankiškas/savivaldus mokymasis (angl. self-management learning) tampa ryškia tendencija korporatyvinio mokymo bei mokymo apskritai srityje. Socialiniai tinklapiai ir jų technologijos ne tik sudaro tinkamas sąlygas tokiam mokymuisi, bet ir jį tiesiogiai skatina. Drąsiai galima teigti, kad pirmoji socialinių tinklapių banga jau nusirito. Naujai apmąstoma socialinių tinklapių kūrimo, plėtros ir panaudojimo strategija. Edukacinė socialinių tinklapių vertė išlieka problemišku ir atviru klausimu.

Literatūra

- Bregant, J., Aberšek, B. (2011). Artificial Intelligence versus Human Talents in Learning Process. *Problems of Education in the 21st Century (Information & Communication Technology in Natural Science Education – 2011)*, 37, 38-47.
- Lamanauskas, V. (2011). [Digital Education: Some Implications](#). *Journal of Baltic Science Education*, 10 (4), 216-218.
- Lamanauskas, V. (2012). Social Networking Websites: New Educational Space. *Problems of Education in the 21st Century*, 39, 5-7.

Summary

SOCIAL NETWORKING WEBSITES: NEW EDUCATIONAL SPACE

Vincentas Lamanauskas

University of Siauliai, Lithuania

Over the latter decade the spread of information communication technologies was going on in various directions. Technological possibilities grew up very significantly (Lamanauskas, 2011). Especially rapid was the development of the internet and technologies related with it. A lot of internet service providers occurred in the market, their number still continues to grow. The internet link methods change - from the ordinary usage of phone line modems (dial - up) to broadband internet technology (DSL) and cable TV internet nets. It can be asserted, that over the mentioned period Web 1.0 internet (static, used for getting information) was changed by Web 2.0 internet (social). The internet diaries, social portals, technologies allo-

wing live communication on the internet (Internet Relay Chat, IRC), talk programme Windows Live Messenger (MSN), ICQ forums and other have occurred and are spreading. With the occurrence of “Skype”, internet telephony acquired a qualitatively new characteristic and practically became a daily routine. Thus, today a consumer can create his profile on the internet, can make friends, communicate in the interest groups and so on. It can be stated, that every human being in his own way contributes to the internet and at the same time to ICT development, in general. It is obvious, that together with technological problems arise social internet problems as well. Social networking websites (SNW) are closely related with economical, psychological, educational, valeological and other aspects. There is a lack of researches based on socio-educational social networking website aspects. It is important to know not only how much time the consumers spend surfing the net, but how much time is allotted for communicating in social networking websites, which of them are the most popular and why, how the respondents evaluate social networking website functions, what in general they know about them, what advantages, disadvantages and threats they discern. Finally, it is important to find out whether usage of social networking websites makes information – communication abilities better in any way.

Key words: ICT, educational technologies, social networking websites.

Received 27 February 2012; accepted 25 March 2012

Vincentas Lamanaukas

Professor, Department of Education, Siauliai University, P.Visinskio Street 25, LT-76351 Siauliai, Lithuania

E-mail: v.lamanaukas@ef.su.lt

Website: <http://www.lamanaukas.projektas.lt>